

BUDA-PESTA

2 Nov. st. v.

14 Nov. st. n.

Va esi duminică.

Redact.: strad'a Havas nr.1.

Nr. 44.

Anulu XI.

1875.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani a 2 galbeni.

Locasiulu fericirii.

„De unde in omenime scaderi atâtu de mari?
De unde-atâte lucruri întorse si contrari?
De ce unu omu e pacineu, ér altulu vrasbitoriu?
De ce unulu e trandavu, candu altu-i lucratoriu?
De ce unulu, cá nóptea, e tristu si 'ntunecat;
Ér altulu cu frumsétia, cá sórele 'nzestratu?
De ce-i menitu cá unulu sè 'nóte in placeri:
Ér altulu sè se 'nece in lacrimi si dureri?
De ce, unulu sè cante la hori desmerdatórie:
Ér altulu sè muncéscu cu lacrim' si sudóre?
De ce in lipsa unulu si miseru e nascutu:
Ér altulu ca sè fia puternicu si avutu?!...“

Asié se 'ntreba unii pe sine cu 'ntristare!
Si 'n négr'a loru orbía, si 'n crunt'a loru turbare,
Ei blastemu „crud'a sórte“ si Dieulu nevediu,
Ba chiar si ór'a trista, in care s'au nascutu!...
O, animi amortíte! o, minti intunecate!
Lasati blastemulu negru, suspinele 'ntristate!
Cautati cu atentiune la campii cei vioi,
Priviti natur'a mare, priviti in giuru de voi!...
Séu paserile mandre si vesele din plaiu
Au tóte-aceea-si facia, acela-si dulce graiu?...
A lunciloru voióse si dalbe florióre
Sunt tóte de-o frumsétia, sunt tóte de-o colóre?
Au nu un'a-i, cá ceriulu, marétia si splendida,
Ér alt'a fara farmecu, doiósa si palida?
Au nu un'a contine profumu si miere 'n sinu,

Ér alt'a 'n locu de miere: amaru si cruntu veninu?
Séu blandele stelutie pe ceriulu azuriu
Au tóte acela-si zimbetu luciosu si argintiu?
Au nu un'a e trista, lipsita de splendóre:
Ér alt'a 'ncoronata cu radie lucitórie?...
A verei dile dalbe, ce sboru ca si unu visu:
Au tóte acela-si farmecu, acela-si blandu surisu?
Au nu un'a e plina de daruri si 'ncantári:
Ér alt'a parasita de ori ce desfetári?
Au nu un'a e svava si blandu suridietória,
Ér alt'a 'ntunecata, norósa, fara sóre?...

De ce 'nfrunti dar, crestine, cu negrele-ti cuvinte
A firei, a Dieimei maretie legi si sante?...
De ce doresci a sterge in miser'a-ti orbía
A lunei, a vietii inalta armonía?
Séu credi, cá in avere, in pompa si frumsétia
Vei dá de-a fericirii zimbire si dulcétia?
Séu cugeti, cá unu rege pe frunte 'ncoronatu
E mai fericé 'n sufletu cá miserulu argatu?
Séu credi cá celu ce salta pe valuri de placeri:
Scutitu e 'n ast'a lume de plansu si de dureri?
Si celu ce se ascunde in vane straluciri:
Ajuns' a chiar la culmea oftatei fericiri?

O, jalnica credintia! o, trista ratecire!
Dar este óre 'n vietia deplina fericire?!...
Au nu acela-si aeru respira toti de-odata:

Acei ce-asudu si luera, cá cei ce se desféta?
 Au nu acela-si sóre zimbesce cu dulcétia
 P'a regiloru coróna, p'a miseriloru facia?...
 Séu ceriulu candu e negru, candu fulgera si tuna:
 Pe unii cade numai grozav'a de fortuna?
 Au nu suntemu cu totii supusi la suferintie?
 Si nu avemu cu totii acele-si dulci dorintie?

In dar se 'naltia dara, superbe moritoru,
 Prin sfere aurite alu teu ferbinte doru!
 In dar alungi noroculu de tine departatu,
 In dar doresci aceea, ce sórtea nu ti-a datu!
 Afara de-alu teu sufletu, afara de-alu teu sinu:
 In dar te 'ncerci sè afli traiu dulce si seninu!
 Càci nu in ranguri 'nalte, in bunuri trectatórie,
 Ah! nu in dulci petreceri trupesci, desfatatórie,
 In pompa, in frumsétia si 'n vane straluciri:
 Ci 'n sufletu siede dîn'a voiósei fericiri!...

Plinésca-ti sórtea 'n lume ori cari dulci dorintie,
 Alunge de la tine dureri si suferintie,
 Doneze-ti avutia, de care sè te miri,
 Orneze a ta frunte cu mí de straluciri,
 Redice-te de-odata in sboru — precum doresci —
 La culmea si la tronulu maririloru lumesci:
 De n'ai in sufletu pace si dulce 'ndestulire,
 Gasi-vei dóra 'n lume unu ciasu de fericire?
 Ah, nu! ei multu mai jalnicu cá 'n timpu de miseria
 Strigá-vei catra sórte: „Destulu, destulu sè fia!
 „Incéta de a-ti mai bate, ridiendu, de mine jocu:
 „Séu stinge-mi alu vietii debilu si palidu focu!“

Aduca-ti, inuse, sórtea multimi de suferintie,
 Si rida cu trufia de-a tale dulci dorintie;
 Arunce-te, departe de frati-ti iubitori,
 P'o insula lipsita de frundie si de flori,
 Ascunsa, tainuita de-a ceriului seninu,
 Si plina de balauri, ce portu in guri veninu,
 Si 'ncinsa de nori negri, cari fulgera si tuna
 Versandu cu focu a supra-ti mani'a loru nebuna:
 De ai in sufletu pace si 'n anima taría,
 Cadé-vei mortu de spaim'a grozavei vijelía?
 Ah, nu! ei multu mai falnicu naltiandu-ti a ta frunte
 —Cá cedrulu in padure, cá stanc'a 'n vèrfu de munte —
 Prin trasnete, prin fulgeri vei trece 'n nepasare,
 Si vei suride 'n taina de-a sortii grea turbare!...
 Da ai in sinu linisce, credintia, multiamire:
 Ori candu si unde 'n lume gasi-vei fericire!
 Càci nu in ranguri 'nalte, in bunuri trectatórie,
 Ah! nu in dulci petreceri trupesci, desfatatórie,
 In pompa, in frumsétia si 'n vane straluciri;
 Ci 'n sinu este locasiulu curatei fericiri!...

Petru Dulfu.

Dîn'a isvorului.

— Novela originala. —

Suntemu in satutiulu O. in Banatu, satu romanticu cá tóte satele romane.

Stradele incrucisiate, cu casutie mititele, asiediate in disordine poetica, ne infatásiédia unu tablou pitorescu.

Pe mijloculu satului unu riuletiu sprinte-nelu, unu riu cu unde line si-face audibilu murmurulu seu tainicu; ér pe undele sale se légana sunetele unei doinitie intonata de atare pastorasiu pe fluierulu care singuru si-l'a facutu, cá cu atátu mai adancu sè strabata cantarea-i doiósa in anim'a adóratei sale. Si riulu e bunu; elu nu spune la nime din a carui fluieru suna doin'a cea trista, nu spune durerea cu care pastorasiulu o intóna, nu spune nimicu, nimicu. A cátoru animi amoróse a fostu elu martore ocularu; dar elu nu vinde secretulu incredintiatu, elu lu-duce cu sine departe, unde nu-lu mai aude nime, unde totulu e mutu, totulu e secretu!

De partea drépta a satutiului nisce stance gigantice si-ridica fruntea falnica catra ceriu, cá semnu de recunoscintia catra bunulu loru creatoriu.

Si cátu e de trista natur'a aici!

Abiá ici colea diaresci câte o florica, câte unu arborelu, care apoi crescandu pana la o marime, detiermurita de insa-si mam'a natura, se usca, se vescediescu, càci li lipsesce suculu nutritoriu.

Intre stance, chiar la mijlocu, se afla si unu isvoru. Ah! dar cine a beutu apa din elu, ba multi nu cutédia nici a se apropiá de elu, càci acolo nu e locu curatu; acél'a e isvorulu dineloru, unde totu a nóu'a di se coboru dinsele din locuinti'a loru secreta, si se scalda si se desmérda in elu; apoi pléca prin satu si de afla vre-o féta frumósa, atát'a o dragostescu si atát'a o desmérda, pana o facu si pe ea dina cu perulu despletitu, cu cununa de ghiocci si viorele pe frunte si cu haina alba ca néu'a; ér de afla vre-unu pastorasiu tineru si frumosu, inca lu-iau cu ele sè le dica pe fluieru doine frumóse, doine de dragoste.

Une-ori se cobóre câte o dina — diu'a la médiadi — de pe stance in josu la vale si de afla vre-o fetutia mica pe campia, o ia in bratie si fuge cu ea la dealu; o saruta de mí de ori, si-i povestesc multe, multe, cà si ea a fostu odata asiá micutia, si ea a avutu maica iubitória, care a iubit'o cu dragu, si i mai spune cà a avutu si unu baditia, pastorasiu bar-

naciu, naltu si frumosu cá unu Iorgovanu, cu peru ca pénele de paunu, cu mustetie cá corbulu, cu sprincene cá mur'a si cu guritia cá cirés'a; . . . apoi éra o duce la loculu de unde a luat-o si fuge, se pierde printre stance cantandu asiá de tristu, asiá a gele, câtu ti-pocnesce anim'a candu o audi! — — — — —

La pólele stanceloru se estinde o campia incantatória. Cu câtu mai trista e natur'a susu pe stance, cu atâtu mai desfetatória e aci. Pajistea verde, infrumsetiata cu mfi de floricele de campia in diferite colori, acopere c'a unu tapetu incoloratu campi'a lata, ér pe floricele stralucescu stropii de róua la radi'a sórelui c'a lacrimel calde versate in suferinti'a unui amoru nefericitu! . . . Aici e adeverat'a frumsetia, aici e adeverat'a fericire unde in totu momentulu vedi natur'a in intrég'a sa pompa.

E séra; sórele a apusu de multisioru dupa dealu, rosiéti'a radielor sale ultime abia se mai vede pe orizontu; floricele si-a deschisu frundiele de totu, cá peste nópte sè póta cuprinde in sine, câtu mai multi stropsiori de balsamu desfetatoriu, stropi de róua; paseric'a s'a retrasu in cuibulu seu unde tainicu si linu si-ciripesce ultim'a doina de astadi rugatiunea, de séra; elopotielele otielor inca nu se mai audu, si ele s'au retrasu la loculu de reparasu, la stana; naintea loru siede culcatu a lene bravulu loru aperatoriu — unu cane albu — privindu candu spre ele, candu spre riulu ce curge pe dinaintea stanci.

Tóte-su asiediate, tóte astépta cu bucuría reversarea dílei urmatórie, numai unulu nu are inca pace — pastoriulu.

Priviti-lu cum siede la marginea riului tragandu din flueru o doina trista incâtu resuna valea. Póte riulu cu murmurulu seu tainicu i-a imprumutatu insusirea cea melancolica ce o posiede, séu dóra altu chinu i apésa animiór'a, atât'a inse putemu cetí de pe fati'a-i palida, cá dinsulu o fórté tristu. Doin'a lui e la fine, ultimele tonuri se mai audu ca echou de pe vâile invecinate, apoi arunca o privire lunga spre satu, si-pune fluerulu dupa curéu'a lata si pléca cu pasi lini catra stana, dandu sè resune valea de doin'a:

Fruudia verde flori de spini
Té-asteptu maudr'o si nu vini,
Mandr'o tare esti departe,
Unu riu mare ne desparte,
De a-si puté ti a-si face punte
Dór' ai ajunge mai iute.

Abia gata doin'a acésta si voi sè incépa alt'a, candu o vóce cunoscuta lu-agrai din napoi:

— Vai, vai cá mai tristu scie pastorasiulu acest'a doiná, mai cá tresaru si stancele de gelea lui.

— Vronico, tu esti! — replicà pastoriulu stringându-o cu fragedime la pieptulu seu iubitoriu, si mesurandu-i câte-va sarutári pe guriti'a de capsione, sufletulu meu! de candu te asteptu, diu'a de adi mi-a parutu unu anu intregu!

— Apoi vedi Nitiule — cáci asiá lu-chiamá, — mai cá nu asi fi venitu, de nu aflám o vorba potrivita sè spunu matusiei; tu scii bine, cá mane avemu serbatóre, si inca ce mai serbatóre — nedeiele. Apoi m'am cerutu de la matusi'a sè me lasa sè mergu la Dochiti'a lui Chimu sè ne gatimu flori pe praniculu de mane, si cum vedi de la ea me aruncai si pana la tine.

— Bine cá ai venitu anim'a mea, sè mi se mai stampere durerea, cá tu nu scii câtu m'am superatu de candu mi-a povestitu bunica scirea cea . . .

— Ce scire?

— D'apoi tu dóra nici nu scii, candu tóta lumea vorbesce de tine? Nu scii de ce ambla Traila Cinturo asiá adese-ori pe la voi?

— Nu me intristá si tu Nitiule! de ce ambla, ambla cá e prietenu bunu cu unchiulu Pavelu, asiá a amblatu elu de candu m'am pomenitu eu.

— Ba nu draga, ti-oi spune eu de ce; ambla cá are fecioru de insuratu, si vrea sè te petiasca. ba dupa cum mi-a spusu bunica, te-a si petitu dupa elu de muere.

— Eu muerea lui George catan'a? Câtu a fi lumea si pamentulu! Audi Nitiule draga, mai nainte va curge riuletiulu acest'a la dealu, decâtu eu me voiu maritá dupa elu, séu dupa altulu decâtu dupa tine.

— Dar apoi déca unchiulu teu te va silí?

— I-oiu respunde, cá eu nu lu iubescu, cá anim'a mea si-a alesu unulu pe care lu-iubescu, si numai dupa acel'a me voiu maritá, apoi cum e dísa: „cu sil'a inca nu m'o face, sè mi iau pe cine nu-mi place.“

— Vronico! privesce la mine dreptu intre ochi, si spune-mi curatu, iubesci-me tu asiá de tare, cum te iubescu eu pe tine?

— Scii bine cá-su gata a-mi dá si sufletulu din sinu pentru tine, — respunse Vronico'a alipindu-se cu fragedime de pieptulu lui Nitiu; dar asculta, — continuà ea dupa o pau-

sa scurta, ce e dreptu si eu am auditu minciunile cele ce vorbescu ómenii, si mai tare pentru acea am si venitu adi la tine, sè ne vorbimu. Cum ti-am spus, mane avemu nedeiele, sè vini in satu ori si cum, apoi pe inserate vomu merge amendoi la bab'a Irina, sè ne descante de norocu. Tu scèi bine, cà eu-su gata a face ori si ce pentru tine, pentru cà te iubescu cum numai maicuti'a mi-am iubit'o, ce ti-am si spus de sute de ori.

— Mi ai spus, mi-ai spus draga, si totusi dorescu sè mai audu de mfi de ori ce mi-ai spus; dorescu pentru cà te iubescu cum mi-iubescu turmiti'a, te iubescu cum mi-iubescu vièti'a, cum nu iubescce nime pe lume, me culcu si me scolu cu cugetulu la tine diminèti'a si sér'a te impreunu in rugatiunea mea, si déca si tu me iubesci asiá, atunci vomu fi noi inca fericiti pe lumea ast'a!

— Vedi asiá mi-place de tine, Nitiule, dar nu candu mi-necagescu anim'a câtu abiá mai potu resuflá de durere. Fi voiosu, nu ascultá minciunile altora. Si acuma saruta-me odata cà e cam tardioru, me ducu catra casa, dar nu uitá, mane pe nedeie sè vini in satu cum ti-am spus ori si cum!

— Vinu dragutia, vinu.

— Apoi remani cu Dumnedicu, mane ne vedemu éراس.

— Sanetate buna sufletulu meu, — respunse pastoriulu.

O imbratisiare lunga, câte-va sarutári, si fericitii amorosi se despartira; Vronic'a si-luà drumulu repede catra casa, ér Nitiu si-luà băt'a pe umere, ridicà siub'a pe man'a drépta si plecandu catra stana incepù a intoná doin'a:

Sè moru astadi, sè moru mane,
La dusmau li-arú paré bine;
Cà dusmanii multe-arú dice,
Cà dragostea sè ni-o strice;
Dar mandrutia alu teu doru
Nu me lasa ca sè moru!

Cine e Vronic'a?

O fèta orfana, fara tatuca dulce, fara mama iubitoria, cum dice poporulu — o fèta seraca. Pe tat'a ei nu l'a cunoscutu Vronic'a de feliu, ér abiá de nóue luni candu l'a pierdutu, si candu a fostu de cincis anisiori, a parasitu-o si muma-sa pe care a iubit'o asiá ferbinte, asiá cu dragu.

De maicuti'a si-aduce a minte Vronic'a in tota sér'a, candu privescce ceriulu cu stele, totu-de-una i vine aminte timpulu de auru,

timpulu fericitu, candu pe inserate siedea in pól'a maicei sale afara pe prisma, si maicuti'a buna i povestea multe, multe, despre feti-logofeti cu perulu de auru, despre dine baleóre ce se scalda in apa de isvoru, apoi i spunea, de ce lucescu stelele pe ceriu, de ce luminéza lun'a, de ce trasare érb'a si floricie'a la suflarea ventului de séra!

Frumosu si fericitu timpu e acél'a, candu inca nu cunóscemu lumea in vanitatea ei góla, candu in pól'a maicei impletimu planuri peste planuri despre vfitoriulu nostru, si tóte asiá de mandre, asiá de fericitóre!

Pana ér Vronic'a micutia de totu, si leganata pe braticle maicei sale, acést'a i aretá lun'a maiestósa si stelele schinteiatóre — si intindea manuti'a spre ceriu — privindu-le cu naivitate si vrea sè le ajunga de acolo din departare, sè le bage in sinu, si sè se jóce cu ele.

Candu apoi a crescutu mai marisióra, si mama-sa i dicea „vedi puiutiulu mamei stéu'a cea ce te privescce asiá cu infocare? acea e stéu'a ta; candu odata vei fi si tu mare si vei pasi in lume, acea stea ti-va luminá calea, ea te va conduce“ — Vronic'a o ascultá cu atentiune, si punca mfi de intrebári naive, cà óre au si alte fete stele séu numai ea, „lucescu si a loru asiá de mandru cá a ei, au si stelele mama, pe care sè o iubéscce si sè o sarute cu dragu, si multe, multe, si maicuti'a i spunea la tóta intrebarea câte o naratiune intréga, dar Vronic'a vrea sè scia si mai multu, si o intrebá, cà óre lucí-va stéu'a ei totu-de-una asiá de frumosu cá acuma? O intrebare fórte grea de deslegatu.

De sciá Vronica câta superare causá maicei sale cu intrebarea acést'a, de securu nu-i ar fi pusu-o.

Nu e mai greu decâtu deslegarea unei probleme ca acést'a, ce e inca secretulu vfitoriului.

Si Vronic'a si-aduce a minte de tóte aceste ca si candu eri s'aru fi intemplatú; ah! si-si mai aduce aminte de ceva, dar suvenirea acést'a i consta totu-de-una unu perfú de lacrimióre.

Si-aduce aminte cum jacea maicuti'a ei pe patulu dureriloru, si cum i vorbiá de tristu, de sfasietoriu, cà ea o va parasí acusi, se va duce susu la ceriuri, la luna si la stele, si de a colo va priví cu ochi schinteiatori cu ochi iubitori la Vronic'a ei si i va indreptá de susu pasiulu pe calea drépta, — si vorb'a ei s'a implinitu in scurtu timpu; peste câte-va díle

ea diacea pe scandura fara graiu si fara resuflare.

Vronic'a siedeá ingenunchiata langa ea si plangea a gele, plangea amaru. Si cum nu? Cine o va mai sarutá de acuma nainte, cine-i va mai povestí despre feti-logofeti cu peru de auru, despre dínele isvorului despre luna si despre stele.

Dupa inmormentare Vronic'a fu dusa la cas'a matusiei sale Mariutia, care neavendu copii a promis moribundeii cá va grigi de ea cá de fct'a ei propria.

(Va urmá.)

T. V. Pacatianu.

Balconulu duplu.

— Novela de P. Juillerat. —

(Urmare.)

- Si cu intentiune seriósa?
- Resolutu.
- Ori ce rogare ar remané fara efectu?
- Potu sè fíu óre lasiu?
- Si déca vei murí?
- Mi-am facutu datori'a.
- Si eu, Florence, eu! Nici nu cugeti la betranulu teu amicu? Fara tine ce voiu fi eu p'acestu pamentu?

Durosay vorbiá lacrimandu. Florence fu emotiunatu.

Advocatulu siedíu langa elu.

— Dici, cá trebue sè te lupti? cá Bourcel séu tu trebue sè moriti?

Si câte-va minute elu remase tacutu; apoi continuà:

— Dar déca ti-voiu dovedí neputinti'a acestei lupte?

— Incercare zedarnica.

— Déca te-asiu sílí la recunoscerea aceleia.

— Nu sperá acést'a.

Advocatulu i prinse man'a si continuà in tonu gingasiu:

— Te temi si de ide'a, d'a te retrage dinaintea lui Bourcel; ast'a o pricepu, si audii chiar acuma câtu de multu doresci sè-lu intelneci. Asculta-me, Florence, si judeca! S'a intemplantu de mai multi ani, ceea ce vreu sè-ti spunu; abiá eram in etatea ta, si nici decátu nu semenai individualitáti mele de acuma. Sufletulu meu erá bogatu de fantasía, eram iritabilu si curagiosu; ér anim'a mea iubiá aventurele si spiritulu meu gingasiu erá caralescu. Gasiám placere mare in cetirea roma-

nuriloru si in privirea dramelor, in cari jocá amorulu. Nendatinatulu, miraculosulu, me atrageau si me insufletiau. Dorinti'a mea cea mai ferbinte, fantasi'a mea cea mai placuta, erá, sè devfu eroulu unei aventure de amoru séu intrigantulu ei. Si acésta dorintia, fantasía, durere! mi s'a realizatu peste asteptarea mea.

„Chiar terminasem studiile mele juridice la Rennes. Tatalu meu m'a tramisu la unu advocatu in Vendée Bourbon, carele i erá amicu intimu, cá acést'a sè me intruduca in advocatura, si astfelu sè-si védia realizatu planulu seu de predilectiune, ceea ce putinu inainte de mórte-i se si intemplà. Prin ajutoriulu inteligintiei mele, devenfi in scurtu timpu primulu adjunctu alu principalulu meu, care erá unu advocatu bine pregatitu si se bucurá de stim'a tuturora din acelu pregiuru. Acésta positiune a mea me puse in comunicatiune cu clientii cancelaríei, cari toti erau avuti si de stare inalta. Nu-mi lipseá nici istetimea in conversare, nici esteriorulu, si descindeam din o familia onorabila, si cantám frumosu, din care cauza principalulu me iubiá cá pe fiulu seu. In urmarea acestui avantaju mi-fu usioru a face cunoscinti'a familielor cari viniau a petrece vér'a in pàrtile nóstre, unde fui intimpinatu cu acea afabilitate care — precum se vede — e insusirea traditionala numai a nobililoru francesi.

„Intre aceste familie, cari mai tóte erau de rangu innaltu, aceea, pe care mai adese ori o cercetai si unde mai multu me iubiau, erá a lui Bourcel. Marquisulu erá unu barbatu de cincideci de ani, cu caracteru sanguiniu si temperamentu melancolicu, care in retragerea sa cautá cu placere sociétatea mea. Elu petrecea dilele sale cu cetitu, venatu séa corespundintia. Mi-facù cunoscute tóte causele sale, pana in cele mai mici detaiuri, si mi-instrà suferintiele si daunele facute de vecinii lui. Eu lu-ascultám cu respectu, si deca erá trebuintia, i dedeam svatu; câte odata i contradíceam vfu, si astfelu nu trecù nici o septemana, sè nu fíu fostu chiamatu in castelulu seu la prandiu. Adese ori lu-insotieam in venatóriele sale pana la locurile cele mai indepartate, si — gratia invetiaturiloru lui, pe cari totu-de-una le ascultám, si déca erá ocaziune, le si urmám! — in scurtu timpu mi-cástigai unu renume frumosu chiar si intre venatorii cei mai isteti si curagiosi. In astfelu de impregiuràri, cunoscinti'a nóstra, in urmarea unei eventualitáti — asiá de desu intrebuintiate de romantieri

si de autorii dramatici — s'a desvoltatu si mai multu in intimitate.

„In giurulu castelului se zarì unu gliganu, ceea ce aice fiindu unu evenimentu neasteptatu, chiamà la arme pe toti venatorii, si in o diminétia rece de decemvre, cam vr'o cinci-dieci de nobili, bine inarmati, insotiti de cani sprinteni si de gonitori isteti, plecara in contra selbaticului, carele a fostu destulu de necautu a se aretá.

„Eu facui parte din acésta societate, si mersei cu marquisulu inainte. Dar gliganulu avea picioré bune si ochi ageri, si precum se vedea, erá unu dobitocu patitu si rafinatu, cà-ci multu ne-a totu insielatu dupa sine. Dar totusi in sfiřitu dupa multa pefugare, se trase langa unu arbóre hotaritu a-si vinde pelea scumpu.

„Marquisulu si eu inaintaramu in continuu in galopulu celu mai repede. Antâiu sositi la animalulu infuriatu, sariramu indata de pe calu. Nu puteamu sè asceptâmu, si puscile nóstre se descarcara in acel'a-si momentu. Animalulu cadiù la pamentu; noi ne apropiaramu. Inse elu erá ranitu, si, scolandu-se, sarì dreptu spre Bourcel. Eu sarì cu iutiél'a fulgerului intre marquisulu si intre animalulu devenitu si mai furiosu pentru ran'a sa, acést'a me lovì cu dintele seu in cóste, si cadiui ametitu. Sotiuulu meu de venatória scóse iute unu cutitu, si lu-impunse in pantecele animalului, carele apoi nici nu se mai scolà.

„Eu fui asiediatu numai decátu in o lectica, si me transportara in castelu, unde nu peste multu mi-vinfi in ori. Mediculu mi-dise, cà sunt urme de frantura, si numai câte-va dile va trebui sè remanu in patu. Me rogai, sè me duca in locuinti'a mea. Marquisulu si marquis'a nu iertara acést'a, si voiau sè remanu acolo. Cinci-spre-diece dile petrecui in castelu. Me bucurai de grigea cea mai atenta, si de atentiunea cea mai afabila, mai alesu din partea marquisei. Din consideratiune pentru barbatulu seu, séu dóra pentru necesitatea positionii, marquis'a me tratá fórte gingasiu. Lectic'a incungiurata de venatorii tacuti, palórea fetiei mele, facura mare impressiune a supra acestei femeii, intr'atât'a, încátu ea vedea totu acésta scena, si candu vorbiá despre acést'a, vocea-i tremurá.

„Marquis'a erá de trei-dieci si doi de ani, si, amesuratu etàii sale, avea o fatia admirabilu senina; erá nalta, frumósa si gratiósá. Din trei fii ai dinsei numai unulu remase viu, carele si erá inca tineru, si totusi i causá fórte

multe neplaceri. Miculu Ludovicu erá unu mincinosu, lenosu, insultatoriu, si totu-de-una si-framentá mintea cu iscodirea unoru blaste-matii mai nóue. Elu desconsiderá admonitiunile si rogàrile mamei sale. Putinu iubita de fiulu seu, putfnu intielésá de barbatulu seu, acésta femeia, cu tóte cà erá frumósa, de nascere innalta si avuta, se simtiea nefericita. Acésta fatalitate, acésta petrecere a mea acolo, increderea, pututu-a óre sè nu faca inriurare a supra unei anime cá si a mea?

„Intr'o séra, suprinsu in fantasfile mele, a caroru eroina erá dómn'a Bourcel, si in cari de securu am pronunciatu si numele ei, admirandu-o pe ea, care stetea la patulu meu in tacere, privindu la mine, in ochii ei stralucindi de lacrimi se reflectau simtiemintele mamei si ale amicei, si afara de aceste dóue simtieminte eu vedeam stralucindu mai pe susu de tóte pe ale femeii. Multiamirea si simtiementulu de bucuría me facura curagiosu; i descoperí, cà o iubescu. Ea ascultà cuvintele mele fara manía si dispretiu; si dins'a me iubiá.

„Relatiunea nóstra, care fu plina de bucuría si pericole, durá câti-va ani. Câte nopti am veghiatu nedormindu, numai pentru cá la frumós'a lumina a steleloru sè putemu conversá la olalta câte-va mominte! De câte ori am alergatu prin siantiuri si alte pedece, numai sè fíu aprópe de ea si sè-i potu stringe man'a! Câte conveniri ale nóstre fure conturbate séu nimicite! Marquisulu caletorì in Angli'a, unde lu-chiamau afacerile lui si unde petrecù unu anu. Candu se rentórse, relatiunea intre mine si marquis'a incetá.“

Durosay tacù unu momentu. VEDIENDU fetiele acestoru doi ómeni, usioru se puté ghici, cà pana ce unulu astépta cu nerabdare incheierea naratiunii, — celalaltu se teme de aceea tare.

— Eu parasí orasiulu Bourbon-Vendée, si vinfi la Paris, unde deschisei cancelaría, — continuà Durosay. — Multu timpu am fostu trist, pana candu in fine vioiciunea mea se rentórse. Me însurai. Cu tóte cà nu mai audu vorbindu-se de marquis'a, si am viét'i'a cea mai activa; memori'a ei totusi se rentórce câte odata si me intrebú, cà ce a devenitu acésta femeia frumósa si superba, care nu s'a temutu a primí amorulu meu, si a-mi dá in schimbu alu ei?! La acésta intrebare adressata mie din intemplantare primfi respunsu. Marquis'a, pe care barbatulu ei o duse iute in Angli'a, pe patulu ei de mórte mi-a scrisu epistol'a.

La cuvintele din urma, Durosay fórte

emotiunatu, tacù éراسى, si-si aredicà batist'a la ochi.

— Rentórcerea repentina a lui Bourcel, — continuà advocatulu, — a eludatu si stricatu calculii marquisei. Fiindu silita a parasí indata Franci'a, si a imbarcá inca in nóptea plecàrii loru, gratia unei servitóre fidele, ea a reesitu a-si ascunde gresiél'a si a scapá de pedépsa. Acésta pedépsa ar fi fostu grozava, càci Bourcel erá fórtre strictu in privinti'a onórei sale. Asiá dara ea scapà de maní'a barbatului seu, dar cu ce pretiu? Tramise in secretu la Herbiers, si acolo incredintià grigei Teresiei Picard — pe copilulu ei, despre care eu n'am sciutu nimica, si pe care dins'a inainte de mórte nu l'a pututu vedé si nu l'a pututu strige la bratiulu seu de mama.

— Tata! — esclamá Florence.

— Da, sum tatalu teu, — dise advocatulu, stringêndu cu focu in bratie pe tinerulu; — sum parintele teu; pan'acuma n'a fostu iertatu sè facu cunoscutu acést'a, iubitului ei copilu. Rogàrile, luptele mele nu putura invinge opunerea sotiei mele; dar ffi liniscitu, fiulu meu, va urmá si acést'a. Ea trebue sè-ti faca dreptate, si sè se invoiésca, cá sè-mi impartiescu cu tine numele meu, care e si alu teu. Diu'a, in care te voiu puté declará inaintea lumii de alu meu, si pe tine cá pe atare te voiu puté recomandá, va fi cea mai frumósa a vietii mele.

— Tata! tata! — esclamá éراسى tinerulu plinu de bucuría.

— N'am avutu dara dreptu, iubitulu meu copilu, candu eu am nisuitu a te oprí de la acestu duclu cumplitu? Asiá dara, cá acuma mi-credi? Sè dueleze doi frati!

Florence si-aredicà mai de multe ori man'a la ochi, ca si candu ar fi voi sè departeze de acolo o vedere neplacuta.

— Sè dueleze doi frati! — murmurà elu. Marquisulu Bourcel . . .

— Liniscesce-te, Florence!

— Barbatulu Phanei! — continuà tinerulu in tonu desperatu. Nu, marquisulu nu e fratele meu. Oh! Dómne Dumnedieule! — esclamá elu in tonu confusu.

Apoi se aplecà la piciórele betranului. Manile lui cadiura fara putere, capulu i se inclinà inderetru, si de pe buzele-i palide sborà unu suspinu, si ochii i se inchisera.

Durosay ingenunchiá mutu langa fiulu seu.

XI.

A supra balconului duplu trecù ventulu uitàrii. Loculu de intelnire alu jazminiloru, roselor, vióreloru si rezedelor, pe scurtu alu intregi mirositórii, acuma e tristu si parasitu. Próspetele gradini atêrnatórii devenira unu cemetieru. Numai vitiele uscate si frundiele vescedite mai sunt acolo. Hêburile si-reservara loculu, dar in ele se afla numai niste crengi uscate. Frumósele tronuri de flori devenira cosciuguri. Sermane plante alese, remasitie fragile, murinde nevinovate, unde sunt manile cari v'au grigitu, unde sunt animele cari v'au iubitulu!? Marquis'a, servitóre vóstre fidela, protector'a si sor'a vóstra a caletoritu. fara 'ndoiéla, cá sè nu se rentórca mai multu! Florence, amantulu si fratele vostru, inca siede totu in apropiarea vóstre, si sunteti martorele vietii, visurilor si amorului lui. De si v'a parasitu, nu-lu acusat, cá dinsulu nu mai este alu vostru! Ból'a, o astfelu de bóla lu-domina acuma, care lu-va consumá, lu-va omorí; lunga si periculósa bóla e acést'a, a carei fine dora va fi nebunía; o inchisóre dupla e ast'a, un'a ingusta si ascunsa, care prin mfi de pedece si eveneminte reconduce la vietia; cealalta e larga si spaciósa, care conduce dreptu la mortu. Pe care va esi Florence? Rentórcese-va in lume? Lasá-se-va amagitu pe calea cealalta? E o enigma indoiósa, pe care nici sciinti'a nu o póte ghicí, càci deslegarea ei se afla in ceriu.

La capulu patului siede o femeia betrana. Acésta femeia e Teresia Picard, care in urma-rea poruncei neimpacabile a marquisului Bourcel a ajunsu la sapa de lemn, si a fostu gonita din Herbiers.

— De óra-ce nu mai am nici asilu, nici sperantia, — cugetá arendatóri'a, — de óra ce sum in mijloculu nenorocirii, me voiu duce la fiulu meu pe care eu l'am crescutu, si voiu cere mangaiere si ajutoriu. Pruncii mei n'au pane, ma nici insu-si François nu are; elu va impartí a sa cu noi, si nu ne va goní de la sine; va face pentru mine ceea ce am facutu eu pentru dinsulu, càci elu este bunu!

Si ea merse dreptu la Paris, unde batù la usi'a tinerului, care se deschise, cá s'o lase a intrá.

Se pare, cá insa-si Provedinti'a l'a transmisu aice.

(Finea va urmá.)

S A L O N U :

Revista diuaristica romana.

Nu pré avemu datin'a sè facemu câte o revista a diuarielor romane. Inse ar fi vrednicu sè facemu acés-t'a. De multe ori gasimu in ele impartesiri de mare interesu, pentru cei ce dorescu sè aiba informatiuni si-gure despre starea literaturii nóstre.

Éta dara de asta-data vinimu sè indeplnimu si acésta dorintia, si sè facemu ceea ce inca n'amu facutu nici odata.

O multime de diuarie zacu inaintea nóstra. Putemu pré usioru sè componemu o atare revista. Si tocmai fiindu cà ele sunt asiá multe, de asta-data nu vomu considerá, decátu numai articolulu primu, din fruntea diuariului. Din fía-care vomu cetí mai acést'a!

*

Sè dâmu antâiatate „Romanului,” pentru cà acést'a e celu mai respanditu. Mai iute vomu ispravi-o cu elu, pentru cà ori câtu de spaciosu este, nu-i pré plesnesce prin minte sè se o cupe si de literatura, arti séu de teatru. Dinsulu e fericitu, déca póte face polemica cu „Press'a.” Cu acést'a crede, cà si-a indeplimitu missiunea.

In fruntea lui gasimu urmatoriulu: „Avisu importantu! Domnii abonanti cari inca nu si-a achitatu abonamentele dloru, sè binevoiesca a le achitá câtu mai curendu.”

*

Diuariulu „Fiulu Romaniei” publica in fruntea sa aceste cuvinte:

„Catra domnii abonati!

„Sunt rugati toti domnii abonati, cari n'au platitu inca abonamentele pe trecutu, sè binevoiesca a se grabi cu achitarea loru, spre a nu li se suspendá trimiterea foii.”

*

„Vocea Covurluiului!” — (grozavu nume!) debutéza in fruntea numerului celu mai próspetu cu acestu:

„Avisu domnilor abonati!

Dnii abonati, a caroru abonamentu a espiratu séu este aprópe a espirá, sunt rugati a-si rennoi abonamentulu, déca nu voiescu sè li se intrerupa trimiterea diuariului.”

*

„Press'a” imprima in locul primu aceste vorbe:

„Avisu:

„Invitâmu pe abonantii nostri a-si achitá datoriile catra acestu diuaru, cà-ci . . . etc.

*

„Alegatoriulu Liberu” ne suprinde cu urmatóriele sire pré interasante:

„Avisu.

„Suntemu la finele anului, si eu tóte aceste o mare parte din dnii abonati n'au achitatu costulu abonamentelor.

„Rugâmu cu insistencia pe dnii abonati si cu deosebire pe scei, cari de la aparitiunea acestei foi n'au platitu nici unu banu, cá sè binevoiesca a trimitte costulu in primirea gerantelnei foii in localulu tipografiei.”

*

„Telegrafulu” róga „cu staruintia” pe abonanti a-si achitá datoriile.

*

„Trompet'a Carpatiloru” publica si ea unu avisu strasnicu, prin care invita pe abonanti a face, ceea ce loru nu le pré place.

*

„Revist'a Padagogica” e delicata. Ea publica in locul primu urmatoriulu:

„Avisu cordialu.

„Onorabili Domni si Dómnne, carora s'a tramisu acestu diuaru, sunt rugati sè binevoiesca a insciintia pe redactiune, de voiescu a se aboná, tramitendu totu-odata si costulu abonamentulu.

„Veri ce invetiatoriu, veri ce institutrice, educatrice, — veri ce mama, tata, care si-cunoscú si iubescu important'a loru missiune, voru gasi in acésta fóia totu de-una unu consilieru sinceru, unu ausiliaru devotatu si o petrecere amusanta si instructiva.

„Pentru ce dar, iubiti invetiatori, si aice nepasare? Nu mai aveti in anim'a dv. unu loesioru si pentru unu interesu moralu totu alu dv.? Si chiar far'a atinge acea multu vibrata si usata deja córda a patriotismulu, dv. nu veti lasá sè se crédia una ca acést'a si veti aretá, cà sciti sè apretiatu si sè iubitu nobil'a dv. missiune.”

*

Éta si „Corespundenti'a Provinciala.” Ea la ronu du lu seu ni aduce acestu:

„Avisu.

„Domnii abonati care inca n'au achitatu abonamentele dloru pe trecutu, sunt rugati sè binevoiesca sè ne triméta costulu, spre a puté si noi intimpiná necesitatile . . .

„Áseminea onoratele primarii a comunilor rurale, cari inca dela aparitiunea acestei foi priimescu regulatu diuariulu, sè binevoiesca a ne trimitte costulu pe anulu I. espiratu deja, si pe celu presentu.

„Abonamentele se priimescu de gerantele foii in localulu tipografiei.”

*

„Ghimpele,” in calitatea sa de diuaru armoricu, e si mai seriosu.

Elu bucina urmatóriele:

„Anuneciul seriosu.

„Sunt multi carora le place a primí si a cetí diuariulu, inse de plata n'au habaru.

„I avisâmu sè-si achite câtu mai curendu datoriile, cá sè nu fimu fortiatu a le inregistrá numele in catalogulu celor rei de plata, adeca in „catastihulu Dracului.”

*

Sè ne întórcemu acuma la diuariele nóstre de din-cóce de Carpati!

Sè vedemu ce noutate ni aducu ele?

Sè incepemu cu „Albina,” pentru cà — precum se lauda — ea are mai multi abonanti intre tóte.

Éta indata ce cetimu:

„De óra-ce — asiá credemu, cà ar fi sositu timpulu, candu domnii cei multi ce mai sunt in restantia cu pretiulu de prenumeratiune — unii chiar si de pe

anii trecuti, aru trebui sè se desfaca de detorinti'a catra noi: prin acèst'a vinimu a-i provocá inca odata spre acèst'a.

„De asemenea provocàm si rogàm pe domnii ce au de la noi esemplare din „Robinson“ sèu si din alte brosiurele — inca neachitate — sè aiba bunetate de a se achitá . . .

„La atât'a nepasare a demniloru distribuitori, si — atât'a perdere pentru noi, pe langa totu pessimismulu ce ni-lu impun esperintiele de tóta diu'a, par cà totu nu ne puteam asteptá.“

*

„Gazet'a Transilvaniei“ ne sparia cu nesce literóce totu cà pumnulu, prin urmatóriele cuvinte:

„Restantierii sè-si faca datori'a, cà-ci la din contra li va fi amara vérg'a advocatului.“

*

„Federatiunea“, in firulu unei invitári mai lungi publica si aceste cuvinte:

„Asemene rugàm si pe aceia, cari se afla in restantia cu pretiulu de prenumeratiune, pe acestu anu, unii si pe anii trecuti, sè grabésca a-si achitá datori'a, cà-ci si redactiunea are mari spese de suportatu.“

*

„Transilvania“ in nr. celu mai nou publica raportulu secretariului II. din care vedemu, cà abonantii „Transilvaniei“ iu anulu acèst'a se urca la 216, si réstanti'a din anulu trecutulu face 614 fl. 61 cr.

*

„Predicatoriulu“, fóia nóua, in fruntea sa publica permanentu acestu motto:

„Poftimu pe restantieri a-si aduce a minte de noi!“

*

„Orientulu Latinu“ ni dice „Ultimulu cuventu.“ Elu nu mai póte trai intre noi. Deficitulu lui e 3194 fl. Si murindu adrésséza celorlalalte diuare romane cuventulu:

— La revedere!

*

Si „Familia?“

Dar destulu atât'a!

Romani, cetiti aceste síre si meditati!

Josefu Vulcanu.

Cum traiesce imperatulu Franciscu Iosifu.

In a cincea ferésta, de la pórt'a belaria, a curtii imperatesci din Viena, pana candu inca impregiurulu e invalidu de intunerecu grosu, adesea se zaresce o lumina palida. Acolo e cabinetulu laboratoriu alu Maiestátii Sale. Regele Franciscu Iosifu — dupa cum dice Paulu Jean — este „omulu deminetii.“ „Neue Illustr. Ztg.“ enaréza: cumca Maiestatea Sa se scóla iérn'a la cinci, si vér'a la patru óre. Dupa o spelatura energica in apa rece, si dupa o grabnica imbracare in toalet'a de deminétii'a, se pune monarculu de locu la més'a de scrisu, percurge cu atentiune actele ingramadite pe dins'a, facèndu sèu semnele cunoscutu pe marginea acteloru, dupa cari se acomodéza cancelari'a de cabinetu, sèu enun-ciandu decisiunea cu putine devise, câte odata intretie-

sendu si câte o observare critica, — sèu intrebare aspra.

Regele e asiá dicèndu amploiatulu seu singuru. Mai multu imbraca uniforma mili tara, si cine ar eugétá, cà aceea ascunde pe celu mai b unu juristu. Cunósce legile in cele mai merunte detaiuri, asiá câtu adesea scóte din contestu pe ministrulu de resortu cu intrebarea: „Dar cutarui si cutarui, nu-i stá naintea ochiloru patent'a de dato cutare si cutare?“

La siepte óre i se servesc dejunulu cu pane pranita, langa més'a de scrisu, pe care Imperatulu lu-consumu lucrandu. Apoi urméza prelegerile, dupa aceste putina pausare, apoi facandu cu acuratetia si promptetia militarésca toalet'a de diua, se incepu audientiele. Celu ce primadata pasiesce in astfeliu de audientia, devine adesea desarmatu, pe langa tóta pregatirea complimentaria. Imperatulu adesea vine repede si stá dreptu naintea óspelui, mustrandu-lu, sèu se razima de unu coltiu alu mesei sale si asculta vorbirea óspelui frundiarindu intre acte, câte odata pune intrebare scurta urmata de privire repede, apoi cu plecarea capului asecuréza consideratiunea rogárii, si intorcandu-se spre mésa, sèu ducandu-se la feréstra — audienti'a s'a finitu, óspele e dimisu.

Dupa órele de audiintia escurge Monarculu calare sèu a privi ceva edificare, sèu a asistá la óre-care ceremonia de deschidere, sèu a tiené o inspectiune militara, si aceste pe langa stricta observare a terminului. Monarculu e calaretiu pasiunatu. Archiducele Franciscu Iosifu cá pruncu plangea candu trebuia sè suie calulu spre a primí lectiune in Manége. Regele Franciscu Iosifu e calaretiu escelentu.

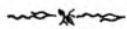
Intre cinci si siese óre se tiene dinér. Imperatulu prandiesce bucuros in familie, incátu se póte, fara in-cordare de eticheta si conventiune. Cuin'a Maiestátii Sale presenta de comunu bucate de predilectiune a Maiestátii Sale, unele bucate specifice nationale. La curtea imperiala din Viena, nu domnesce de feliu luxuriosulu regimenu de cucina; pastetele fantastice ale artei culinarie, aparu numai la dinéurile de gala, sèu la tablele stralucite. Imperatulu manca repede, dar putinu; fu-méza sugare numita Virginia. Dupa prandiu sèu se face escursiune cu caret'a, sèu si-petrece cu famili'a imperatésca. Imperatulu si-iubesc pruncii fórte. La studiarea principelui de coróna ia parte si insu-si Maiestatea Sa, nu numai cu presenti'a inalta, la tóte esamenele principelui ci chiar si in órele de propunere urméza intrebárele cele mici de recapitulatiune cu viu interesu.

Serile le petrece monarculu in cerculu familiariu. Atunci se servesc thea, se asculta musica. Cercetarea teatrului e mai rara. Câte odata se presinta monarculu in teatru, dupa alu doilea sèu alu treilea actu se departéza éra; càci de regula se culca la nóue óre si jume-tate. Celu ce se scóla de diminétii'a, se culca timpuriu (sèu pe romanía: Celu ce se scóla cu cocosii, se culca cu gainele.) A merge la baluri, soarée, represintatiuni si alte festivitati lungi nopturne, e unu sacrificiu de la monarculu. In privinti'a asternutului de dormitu Imperatulu e intru atât'a scrupulosu, incátu se culca numai pe lincolurile sale proprie, in tóte dílele schimbate. Si in caletorii de visite, si-duce cu sine apartenentiele de patu proprie, precum: atâte lincoluri (Bettuch) câte nopti are se nopteze, perina de pele impluta cu peru, matratia, coperta etc. In salónele cele mai elegante preferéza asternutulu seu, si paturile elegante straine ce i

se oferéza numai se frangu cu voi'a deminéti'a, cá sè nu se observeze nefolosirea lor. In tabera séu la manevre dórme bucuros pe paie, acoperitu cu mantilulu seu. — Imperatul dórme liniscitu si tare, si la ór'a otarita se scóla ne treditu de cineva.

Mai are Imperatul pasiune mare de venatu, si e puscatoriu bunu. Dè-su se afla Alpii Stirioi cu presenti'a Majestáti Sale, venandu selbatecimea cea abundanta de acolo; visitandu cuiburile gainei selbatice; suindu stancel capriorelor; si cercandu crepaturele de la Wechsel, Payerbacher si Reichenauer unde cerbii sídau rendez-vous. Imperatul suie repede, si adesea sídau de la povatiutori: („Aufhalten, Herr Kaiser mit Verlaub“) „Me rogu de iertare stati, Dómne Imperate!“ Imperatul are mana secura la impuscatu si cu celu mai mare resultatu si are mare esperiinta la venatória de vadu. Sér'a pléca in regiunile nalte la venatória; in alta di la amiédi se afla érași in Viena.

G. Tr.

B o m b ó n e.

In anii trecuti band'a militaria candu trecea inaintea bursei din Viena, totu-de-una încetá d'a cantá.

Unu glumetiú fu intrebatu, cá pentru ce încetá band'a militaria a jocá inaintea bursei, si respunse:

— Pentru cá acolo in laintru jóca o alta — banda.

*

— Jean, me ducu in galeri'a de tablouri, dà-mi orologiulu de aur!

— Indata, domnule.

— Dar totusi nu voiú merge acolo, ci la domnulu X. Dà-mi orologiulu de argintu!

— Éta, domnule.

— Dar nu, nu . . . mai bine voiú merge la bursa . . . dà-mi orologiulu meu de talmi.

*

Scena de la tribunalulu corectionalu din Paris.

Unu meseriasiu fu chiamatu de martoru.

La invitarea presiedintelu elu intra in sala, si ocupa locu indata pe banc'a acusatiloru.

Servitoriulu alérga la elu:

— Nu aice e loculu dtale.

Martorulu se mira si respunde:

— Curiosu! De câte ori am fostu aice, totu-de-una in loculu acest'a am siediutu.

*

Septemanile trecute a facutu mare sensatiune in lumea politica, cá Pórt'a a redusu la jumetate interesele harthiloru sale de statu; jumetate o platesce regulatu, ér cealalta parte — conformu promissiunii sale — se va platí peste cinci ani.

O dama inalta din Paris, care a avutu multe harthii de statu turcesci, si astfel a pagubitu multu, dílele trecute chiamá la prandiu pe unu pasia.

La mijloculu prandiului, dam'a se scólá si inchinandu-se dise óspelui seu:

— Cealalta jumetate va urmá peste cinci ani.

C E E N O U ?

Camer'a deputatiloru Ungariei si-a deschisu siedintiele sale érași la 4 nov. In acést'a s'a anunçiatu, cá Bartal György a muritu. Óre pe cine voru alege acuma Chiorenii de deputatu?!

Studentii din Gratiu planuescu érași unu scandalu in contra principelui Alfonso. Inse locatiitoriulu Stiriei a si facutu pasi pentru impedecarea aceluia?

Alergările de cai in Bucuresci. Dumineca la 12/24 oct. s'au facutu cursele pentru intrecerea cu cai in Bucuresci. „Trompet'a“ scrie cu entusiasmu despre acésta serbare, si dice, cá n ci un'a din tóte cursele facute pan'acuma n'a fostu mai completa, mai organizata si mai interesanta, atátu prin numerulu cailoru, câtu si prin originea lor. Domnitoriulu inea a asistatu. Alergarea s'a facutu pe camp'i Herestreului, in drépt'a sioselei, pe care se ridicá o constructiune intinsa, cu siese etagiuri, dominata de o galeria cu dóue balcóne; unulu pentru Voda cu ministri, si altulu pentru membrii Jockey Clubului romanu. La curse au escelatu caili domniloru Balsiu, Arghiropolu, I. Lahovari, Vladioianu, si Béla Wesselényi. S'a doveditu, cá in Moldova e mai buna rasa de cai. Consululu englezu, dlu Vivian, a doveditu multa simpathia, cáci cá eminentu calaretiu a calaritu mai de multe ori iusu-si, spre a aretá valórea cailoru romani, cástigandu premiu pentru dinsi.

Nenorocire mare s'a intemplatu in 4 nov. pe calea ferata Franciscu-Iosifu. Trenulu a alunecatu de pe sine, intre statiunile Göpfritz si Schwarzenau, si a caditu in o adancime de trei-spre-diece stangenii. Vagonele se nimicira de totu, omorindu si ranindu pe multi caletori. Erá nóptea, aprópe de 11 óre, si intunerecu. Tipetele nenorocitoru au fostu grozave. O femeia strigá din ferést'a unui vagonu: „Barbatulu meu a muritu! Mantuiti-me, mantuiti-me!“ Ea se aflá in vagonulu, care ajunsse tocmai de-a supra. Nimene nu se putea apropia de ea. Mai tardiu viú ajutoriu, si din vagone se scósera 5 morti si nóue raniti. Locomotivulu fu stricatu de totu, mai multe vagóne devenira nefolosibile, numai celu din urma a remasu intactu. Unu caletoriu povesteste, cá 'n momentulu catastrofei unu sotiu de caletoria alu seu si-scóse capulu pe ferést'a cupeului, si indata corpulu lui cadu inderetru — fara capu, implendu de sange intregulu cupeu. Din personalulu calei ferate, aplicatu la acestu trenu, numai unulu a scapatu viu; conductorulu, ajunsu intre dóue vagone fu turtitu grozavu. S'a gasitu 10 morti, numerulu ranitoru inse e mai mare. Se dice, cá acésta nenorocire fu pregatita de nesce ómeni infami, cari scósera sinele. Politi'a urmaresce pe facatorii de rele. S'a si descoperitu, cá in nóptea aceea in ospetaria din Schwarzenau au intratu doi individi elegantu imbracati, cari pareau fórte iritati. Ei beura o thea si se departara iute. Dar inea nu s'a pututu dá de urm'a lor.

La barbari'a din Mehala, despre care amu mai scrisu, putemu sè adaugemu, cá bietulu plugariu din st. Michaiu romanu, maltratatu si omoritu de pandurii comissariului de siguritate Iakabffy, a fostu Romanu si l'a chiamatu Ilie Parnovelu. Comitele supremu Ormos a suspendatu indata pe acestu comissariu, si tribunalulu a decisu punerea lui si a fecioriloru in acusatiane pentru omoru. In contra unui medicu inea s'a inceputu incivisitiune disciplinaria pentru cá elu a facutu visum-repertum contrariu celorlalti.

× **Érași o carte oprita!** Fericitul Aronu Pumnulu nici n'a visatu, că dupa mórtea sa ministeriulu ungurescu de cultu va opri din scólele nóstre „Lepturarulu romanescu“, publicatu la Viena in 1862 in siese tomuri, cari cuprindu asiá multe date pretiöse pentru istori'a literaturii nóstre. Si éta s'a intemplat si acést'a!

O amazóna curagiósa. O tieranca din Roslosna, comitatulu Gómör, a manatu diminéti'a la campu patru vite. De catra séra barbatului i plesni prin minte, că óre n'au mancatu lupii vitele loru? Femei'a n'mai decátu grabi la campu si tocmái atunce sosi acolo, candu lupulu sari spre o vaca a loru. Femei'a alergá acolo cu sbiciulu si pefugá lupulu; inse acést'a nu peste multu se rentórcé, dar femei'a lu-góni si a dóue óra si si-maná vitele a casa.

Sermanulu Iacobi Klein! Dinsulu este unu negutiatoriu de cereale in Ungvar, si pe timpulu petrecerii imperatului Vilelmu in Milano, a luat si elu lumea in capu si n'a statu pan'acolo, sè védia si dinsulu pe Vilelmu, dimpreuna cu Bismark. O caletoria din Ungvar pana la Milano nu e gluma; inse Iacobi Klein a desconsideratu tóte pedecile si neplacerile, numai cá sè póta vedé pe acesti doi ómeni mari. A si mersu si a sositu acolo, inse ce-a patitu? Politi'a l'a arestatu indata la inceputulu festivitatiloru cá pe unu omu suspiciosu, si astfelu dinsulu n'a pututu vedé nimica. De necesitu ce erá, indata-ce a scaputu din temnitia, a plecatu a casa.

O casatoria originala. O casatoria se va sevèrsi in curendu in America. Circumstantiele ce i-au datu nascere merita a fi mentionate. Jun'a miss Eva, acum 18 luni dorindu a face o suprindere tatalui seu, si voindu a-i oferi portretulu seu, fu adresata de unu amic alu familiei la unu pictoru, artistu necunoscutu de publicu. Portretulu fu fórté reusitu, dar banchierulu, putinu cunoscatoru in materia de arta, puse de asiediá pandi'a in camer'a sa intr'unu locu intunecosu. Unu criticu din intemplan vedii tabloulu si i facu cea mai mare lauda. — A trebuitu sè te cóste fórté seumpu, — dise elu banchierulu. — Nu sciu; este unu prezentu din partea ficei mele. — Pretiuesce 15 mii de franci, — Imposibilu! — strigá Americanulu. Indata chiama pe fia sa si o intréba; ea nu daduse de cátu 500 franci. — Dar e unu cap-d'opera, reia scriitorulu, si autorulu unui astu-felu de lucru póte cástiga o suta mii franci pe anu. E vorb'a numai d'a fi introdusu, si me insarcinezu eu cu acést'a. A dóu'a di banchierulu se duse la atelierulu artistului. — Sunt parintele miss Evei, dise elu. Pictorulu, ce e de o modestia peste mesura, tremura cá banchierulu n'a fostu satisfacutu de portretu. Elu erá sè se ofere d'a face corectiuni; Americanulu nu-i lasa timpu. — Vinu sè te rogu d'a-mi face onóre sè devii ginerele meu. Nu mai e trebuintia d'a spune, cá artistulu primi. Adese elu visase la modelulu seu. Casatori'a va avé locu in prim'a jumetate din augustu.

O excentricitate americana. Ni se povestescé urmatóri'a inspaimantatória istoria, a caruia erou se gasesce in Paris: Sunt trei luni, o rivalitate de amoriu existá la New-York, intre doi negutiatoriu din acestu orasiu: D-nii Fergus Mac Clellan, domiciliatu strad'a Broad-Street, si Samuel O'Dearg locuindu Vall-Street, 49. Ambii negutiatoriu faceau curte unei tinere fete, a careia nume ne credemu datori sè-lu tacemu. Intr'o buna diminiétiá, tiner'a domnisióra fara sè previna pe nici unulu din amozzii sei, parasesce New-Yorkulu. Desperarea

aduse o apropiere intre ambii rivali cari luara decisiunea de a cautá impreuna ce a pututu sè devina tiner'a fugitiva, remaindu ca apoi ei intre dinsic sè se esplice prin glóntiele revolverelor, Astféiiu, unulu se duse se cutriere America, celalaltu se ambarcá pentru Europa. Sunt siese septemáni, acestu din urma descopere cá domnisióra * * se gasea cu parintele seu la Calcuta. Elu dete lealmente de scire rivalului seu; si éta ce propuse atunce acestu din urma si care propunere a fostu acceptata: Ei incepura sè jóce fiecare din tier'a undese aflá, o partida de siahu, insciintiandu-se prin telegrafulu transatlanticu de miscarea fiecarei piese, asteptáundu fiecare inainte de a jucá respunsulu adversarului seu. Pariulu erá viéti'a unuia dintre jucatori. Partid'a a duratu nóue zile. D. Mac-Clellan, acelu ce remasese in America, a fostu perdutu partid'a. Dupa câteva zile, o depesia instiintiéza in Paris pe D. O'Dearg, cá D. Mac-Clellan s'a sinucisu. D. O'Dearg parasesce astadi Parisulu spre a se duce la Calcuta. Remâne acum a se sci deca tiner'a féta, care erá obiectulu acestei partide mortale de siahu, va voi sè íee pe invingatoriu.

Biserica si scóla.

Congressulu din Sibíiu — precum ni anuncia unu telegramu alu „Albinei“ — nu se va convocá in anulu acést'a, din cauza cá obiectele nu sunt pregatite si timpulu este inaintatu spre érna.

Literatura.

✓ **Dlu I. T. Romanescu** a scosu de sub tipariu la Bucuresci dóue brosiure intitulate „Cursu elementaru de limb'a materna“, antáiulu cursu: Sintaxea propositiunii. Un'a dintre brosiure e manualu pentru institutoru, alt'a pentru scolaru.

✓ **Calendaru nóue.** In editur'a librariiei Socec et Comp. in Bucuresci, au aparutu urmatoriele trei calendare, pe cari inse noi nu le-amu vedíutu, cáci librarii de la Bucuresci nu pré au datin'a d'a ni tramite câte unu esemplaru din editiunile loru, cu tóte cá chiar interressulu loru reclama acést'a. E bine, éta titlulu aceluor calendare: „Calendarulu pentru toti“, ilustratu cu mai multe gravure in teestu, prosa si poesii. Pretiulu 2 lei; „Calendarulu amusanu“, ilustratu cu gravuri umoristice, pretiulu 1 leu 50 bani; „Calendarulu Basmelor si alu canturiloru poporale“, pretiulu 1 leu 50 bani.

La Paris se publica 754 de jurnale, dintre cari 53 sunt de teologia, 63 de jurisprudentia, 53 de literatura, de filosofia, de limbistica, etnografia si bibliografia etc., 17 de musica, 8 de teatru, 61 de moda, 69 de medicina si de farmacia, 47 de sciintia, 23 de arta militara si marina, 18 de agricultura etc. Numerulu jurnaleloru politice de tóte dilele e 37, ér alu revisteloru politice 11.

✓ **Dlu Ioanu Tuducescu**, invetiatoriu in Lipova, publica invitare de prenumeratiune la dóue manuale didactice, pentru scólele romane poporale, si anume la „Introducere la economia“ si „Istori'a Romanilor.“ — La finea acestui opu voru urmá 20 de poesii. Pretiulu unui esemplaru 20 cr.

✓ **La redactiunea nóstra se afla de vendiare** urmatóriele carti, pe cari abonantii nostri le potu cumperá cu unu pretiu cátu se póte de moderatu:

„Poesii“ de Iosifu Vulcanu. Unu tomu. 208 pagine. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl.

„Columb'a“, romanu intr'unu volumu de Alesandru

Dumas, tradusu de Iosifu Vulcanu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl.

„*De unde nu este rentórcere*“, romanu intr'unu volumu de Adrien Gabrielli. Tradusu de T. Budu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ 50 cr., pentru altii 1 fl.

„*Cavalerii Noptii*“, romanu istoricu, in 5 tomuri mari, de Ponson du Terrail, tradusu de Iosifu Vulcanu. Pretiulu pentru abonantii „Familiei“ numai 2 fl. 50 cr., pentru altii 6 fl.

„*Novelle*“, de Iosifu Vulcanu. Trei tomuri. Tomulu primu si alu doile consta câte 50 cr., tomulu alu treile 1 fl.

„*Sclavulu Amoralului*“, romanu originalu de Iosifu Vulcanu. Dóue tomuri, alu treile tocmai acuma se publica in suplementele acestei foi. Fia-care din cele dóue tomuri prime cósta câte 1 fl.

„*Panteonulu Romanu*“, portretele si biografiile celebritátiloru romane. Tomulu antái. Pretiulu: editiunea simpla 1 fl. 50 cr.; editiunea de luesu 2 fl. 50 cr.

T e a t r u.

★ **Din Pascaly** n'a mersu cu trup'a sa a jucá la Iasi, ci a deschisu o seria de represintatiuni la Bucuresci in sal'a Bosel.

Industria si comerciu.

Din Viena la Constantinopole se póte deja calatori in decursu de 75 óre. Pana la Varna cu calea ferata, de acolo pana la Constantinopole voru face numai 13 óre cu vaporulu. Trecerea trenulu pe Dunare se va execútá pe unu vaporu imensu.

Stroussberg, renumitoru claditoru de cáli ferate, carele si in Romani'a a facutu o multime de incurcaturi, a bancrotatu. Passivele lui se urca la 25 de millióne. Falimentulu e falsu, si dinsulu e inchisu la Petersburg.

F e l i u r i t e.

La care etate este permisa casatori'a in diversele state europene. Unu conclusu alu Parlamentulu englesu din 1874 insarcinà pe agentii diplomati ai M. Britaniei cu adunarea tutoru regulamenteloru ce determina etatea in care potu tinerii se pasiósca la tain'a casatoriei. Agentii in urm'a insarcinàrii impartasiescu guvernulu loru urmatóriele amenunte: In Ungaria la rom. cat. fiindu casatori'a supusa legiloru eclesiastice, canónele prescriu pentru barbatu etatea de 14, éra pentru femeia etatea de 12 ani. La protestanti conformu legii trebuie cá bãrbatii se fia trecuti de 18, ér femeile de 15 ani. Pentru jidani nu esista nici o restrictiune in privinti'a casatoriei. In Austria conformu codulu civilu se cere etatea de 14 ani pentru ambele secse; acésta lege are valóre pentru tóte confesiunile. In Rusia barbatii trebuie se fi implinitu etatea de 18, ér femeile 16 ani. In Turcia nu esista nici o lege relativa la incheierea casatoriei. In Italia barbatulu nu póte fi mai tineru de 18 si femeia de 15 ani. In Prusia pentru barbatu se cere etatea de 18, ér pentru femeia de 15 ani. In Francia assmenea e ficsata acésta etate pentru ambele secse, inse codulu civilu permite in casuri esceptionale dispensàri pentru unii din logodnici cari n'au trecutu inca peste acésta vârsta. In Belgia are valóre asemenea legea francesa. In Grecia se statorcesce etatea

cu 14 si 12 ani, ér in insulele ionice cu 16 si 14 ani. In Spania se cere pentru barbatu vârsta de 14, ér pentru femeia de 12 ani; totu acésta vârsta o au in vedere si legile Portugaliie cu acea deosebire, cá tinerii minoreni, pentru ca se póta incheia o casatoria valabila, trebuie se obtina invoirea parintésca. In Saxouia barbatulu trebuie se fia de 18, ér femeia de 16 ani. In Romani'a inca se recere ca barbatulu se fia de 18, ér femeia de 16 ani. („Telegr.“)

Suvenirea mortiloru.

Teodoru Busdugu, protopopulu Bistritiei in Transilvani'a, repausà la 14 oct., in etate de 76 ani.

Nestorulu pretiloru din dieces'a Lugosiului, Ioanu Murguloviciu, parochulu si assesorulu consistorialu onorariu din Parti'a, a repausatu in Domnulu in 1 noemvre a. c. st. n. in anulu etatii sale 93, éra alu pretiei 64.

Ghicitura de siacu de Amalia Grama.

co-	dei	san-	ra'	Va	pra'	se,	Asiá
ge'	cru-	sil-	pa-	de'	fa-	S.	su-
sa-	26/5	can-	ra'	iri-	ti-	tu,	in-
tia	im-	te	Cá	du	mi-	A-	fu
1873	le,	fa-	la,	gru-	ta'	lu'	ri-
be-	re'	tu,	es-	ga-	osu'		la'
s'o	In	ven-	lu'	ga'	osu;	fu-	riu'
s'a-	ta-	su-	vin-	ta'	to-	pan'	Io-

Se póte deslegá dupa saritulu calului.

Deslegarea ghiciturei de siacu din nr. 35:

Ce-ti dorescu en tfe, dulce Romania,
Tiér'a mea de gloriei, tiér'a mea de doru?
Bratiele nervóse, arma de taría,
La trecutu-ti mare, mare viitoriu!
Férba vinu 'n cupe, spumege pocalulu,
Déca fíii mandrii aste le nutrescu,
Cáci remane stanc'a, de si móre valulu:
Dulce Romania, ast'a ti-o dorescu!

Mihaiu Eminescu.

Bine au ghicit'o dnii Urosiu Cernescu si Nestoru Opreatu.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1875. Calea tierci nr. 39.